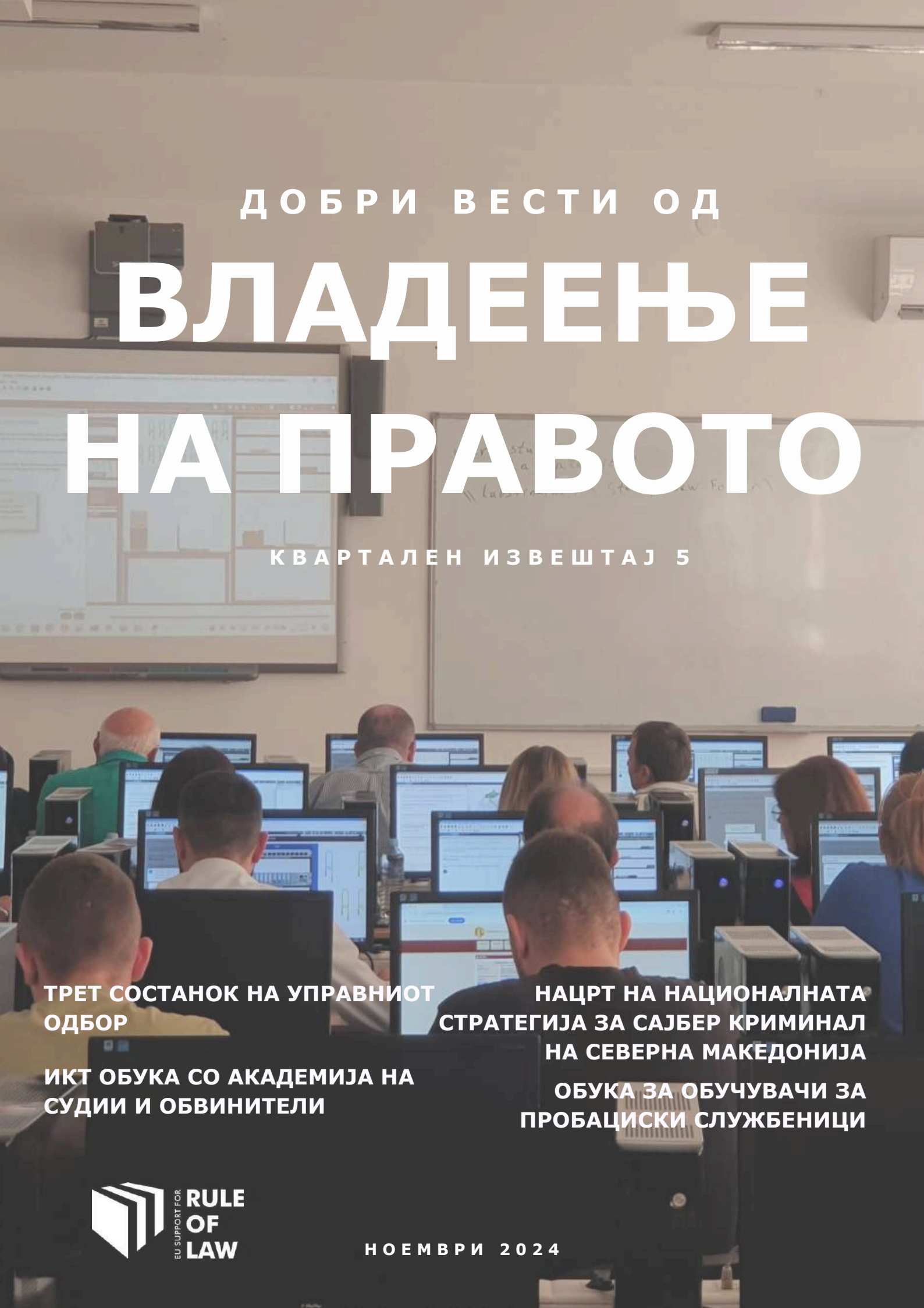

ДОБРИ ВЕСТИ ОД

ВЛАДЕЕЊЕ НА ПРАВОТО

КВАРТАЛЕН ИЗВЕШТАЈ 5

ТРЕТ СОСТАНОК НА УПРАВНИОТ ОДБОР

ИКТ ОБУКА СО АКАДЕМИЈА НА СУДИИ И ОБВИНИТЕЛИ

НАЦРТ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА САЈБЕР КРИМИНАЛ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

ОБУКА ЗА ОБУЧУВАЧИ ЗА ПРОБАЦИСКИ СЛУЖБЕНИЦИ

EU SUPPORT FOR RULE OF LAW

НОЕМВРИ 2024

ПРАВНО ОДРЕКУВАЊЕ:
ОВАА ПУБЛИКАЦИЈА Е ФИНАНСИРАНА ОД ЕВРОПСКАТА УНИЈА. НЕЈЗИНАТА СОДРЖИНА Е ЕДИНСТВЕНА ОДГОВОРНОСТ НА ЛУДВИГ БОЛЦМАН ГЕСЕЛШАФТ – ИНСТИТУТ ЗА ФУНДАМЕНТАЛНИ И ЧОВЕКОВИ ПРАВА (LBI-GMR) И НЕ НУЖНО ГИ ОДРАЗУВА СТАВОВИТЕ НА ЕВРОПСКАТА УНИЈА.

Финансирано од Европска Унија

ЕУ со ТЕБЕ

ПРЕДГОВОР

Дитер ШИНДЛАУЕР

Тим лидер, „Поддршка на ЕУ за владеење на правото“

„Се надеваме дека со овој извештај ќе одржиме позитивен став и ќе го поддржиме етичкото убедување дека вреди да се залагаме за промени, реформи и процес на постојано подобрување. За таа цел, ќе го прикажеме и славиме напредокот за да не се изгуби во многу погласната врева на негативните вести“.

Почитувани читатели,

Во нашиот петти квартален извештај, повторно имаме добри вести за вас од сите аспекти на владеењето на правото со кои се занимава нашиот проект.
Во ова издание, интернетот – со сите негови позитивни можности, но и неговите опасности – игра голема улога. Ќе бидете сведоци на креирањето на првата нацрт-Национална стратегија за сајбер криминал, ќе прочитате за унапредување на полициските вештини против онлајн измамите, а ИТ професионалците во судовите и обвинителствата ќе го освежат своето знаење за сајбер хигиената, серверите и мрежите. Овие приказни раскажуваат за напорите да се совладаат реалните и сегашните дигитални предизвици преку соработка, континуирано подобрување и посветеност кон успехот.

Обуката е исто така во фокусот на овој извештај, особено обуката за обучувачи. Ќе прочитате за обучувачи од различни институции обучени да одржуваат работилници за антидискриминација и еднаквост и ќе ја видите нивната посветеност да ги користат нивните вештини на различни целни групи, а пробациските службеници беа обучени да ја подобрат интеграцијата на нови вработени и ефективно да ги поддржат во процесот на учење.

ПРЕДГОВОР

Проектот, исто така, направи значителни напори во однос на Законот за лобирање преку подигање на свеста за регистарот на лобисти кај деловните организации. Понатаму известуваме и за нашиот трет состанок на Управниот одбор на кој уште еднаш се потврдија силната посветеност на нашите македонски партнери за соработка и нивните високи очекувања од проектот. Во нашиот дел „Запознајте го тимот“ е интервјуто со нашата лидерка на компонента Барбара Лигл, која дава увид во работата за заштита на човековите права, спречување на повреди на правото и практични искуства.

Уживајте во добрите вести!

Дитер Шиндлауер
Тим лидер

ВИ ПРЕТСТАВУВАМЕ:

ТРЕТ СОСТАНОК НА УПРАВНИОТ ОДБОР

Нашиот проект го одржа својот трет состанок на Управниот одбор: Зајакнување на владеењето на правото преку тесна соработка на 17 октомври 2024 година. Состанокот се фокусираше на презентирање на резултатите од февруари до август 2024 година и планираните понатамошни чекори.

НАЦРТ НА НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЈА ЗА САЈБЕР КРИМИНАЛ НА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Презентација на првата Нацрт Национална стратегија и Акциски план за сајбер криминал на Северна Македонија по 30 години. Овој настан претставува значаен чекор напред во напорите на нацијата за справување со сајбер криминалот.

ОБУКА ЗА ОБУЧУВАЧИ ЗА ПРОБАЦИСКИ СЛУЖБЕНИЦИ

Обуката за обучувачи „Зајакнување на капацитетите за интеграција на нови вработени и меѓусебно подучување на пробациските службеници“ им даде можност на пробациските службеници да стекнат нови клучни вештини за подобрување на кохезијата на тимот и институционалната соработка.

Ајде да зборуваме за...

- Третиот состанок на Управниот одбор: Зајакнување на владеењето на правото преку тесна соработка
- Обука за мрежи за ИТ професионалци во судовите и обвинителствата
- Состанок на меѓуинституционална експертска работна група во КСЗД за надомест на штета
- Прв нацрт на Националната стратегија за сајбер криминал на Северна Македонија се разви по 30 години
- Обуката за полициските службеници за борба против онлајн измами со стекнување напредни вештини и стратегии за соработка
- Техники на меѓусебно подучување и менторство како мотивација за постигнување високо ниво на професионализам во рамките на пробациската служба
- Програма за обука за обучувачи за антидискриминација и еднаквост

Трет состанок на Управниот одбор

Проектот Поддршка на ЕУ за владеењето на правото го одржа својот трет состанок на Управниот одбор на 17 октомври 2024 година, во просториите на **Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК).**. The meeting focused on presenting results from February to August 2024 and on the planned next steps

Татјана Димитровска, претседателка на Државната комисија за спречување на корупцијата, им посака добредојде на присутните изразувајќи задоволство што ДКСК е домаќин на средбата како една од институциите-корисници на проектот. Таа ја истакна својата посветеност за континуирана соработка и соработка со проектот.

Дитер Шиндлауер, тим-лидер на проектот, кој го модерираше состанокот, истакна дека проектот има за цел да произведе резултати во поддржаните институции кои преку добиената поддршка треба да станат посилни и поефикасни.

Агнес Таибл, директорката на проектот од Институтот за фундаментални и човекови права Лудвиг Болцман, им честиташе на сите за постигнувањата на проектот, изразувајќи благодарност за континуираната поддршка и соработка. Таа ја нагласи важноста од блиската соработка во постигнувањето заеднички резултати, истакнувајќи ги клучните активности како што се усвојувањето на националните акциски планови, имплементацијата на препораките од Оценската мисија на ЕУ, Националниот акциски план за правата на детето и развојот на систем за човечки ресурси за ДКСК. Таа истакна дека овие успеси се овозможени со експертизата и на меѓународните и на националните експерти и континуираната посветеност на сите партнери од конзорциумот.

Марција Палота претставничка на Делегацијата на Европската Унија (ДЕУ), го истакна значењето на заедничките напори и важната улога што ја играат во успешното спроведување на проектот и реформите поврзани со владеењето на правото во Северна Македонија.

Лидерите на компонентите ги презентираа главните активности од нивните резултати, наведувајќи како проектот ја поддржал имплементацијата на препораките на Оценската мисија од ЕУ преку подобрување на регулативите на Судскиот совет, подготвување извештаи за јавните обвинители и олеснување на подготовките за ИТ системот во рамките на ИПА III. Беа спроведени над 40 часа обука за ИТ, а Министерството за правда беше поддражано во следењето на имплементацијата на Развојната секторска стратегија за правосудство 2024-2028 година.

Клучните иницијативи за градење капацитети вклучуваа работилници за Darknet, финансиски истраги, антикорупција и специјализирана полициска обука. Проектот, исто така, ги заврши анализите за тероризмот и националните стратегии за организиран криминал и сајбер криминал, поттикнувајќи ја соработката со други иницијативи поддржани од донатори.

Дополнително, ги разгледа процедурите на ДКСК, изготви систем за човечки ресурси и политика за пристап на корисници, го спроведе првиот курс на IACA за организациско несовесно работење и беше домаќин на обука за комуникација за независни институции.

Кампањите за подигање на свеста допреа до над 13.000 професионалци и јавноста, а беа изготвени и стратешки документи за правата на децата и жените и девојките Ромки.

Претставниците од партнерските институции на Република Северна Македонија ја изразија својата благодарност за помошта на проектот и неговиот драгоцен придонес во областа на владеењето на правото.
На состанокот, на кој присуствуваа 37 претставници од делегацијата на ЕУ, партнери од конзорциумот, институциите кориснички и експерти, беа истакнати заедничките напори за поттикнување на поправедно и транспарентно општество во Северна Македонија.

Одбележување на успехот:

Визуелен приказ

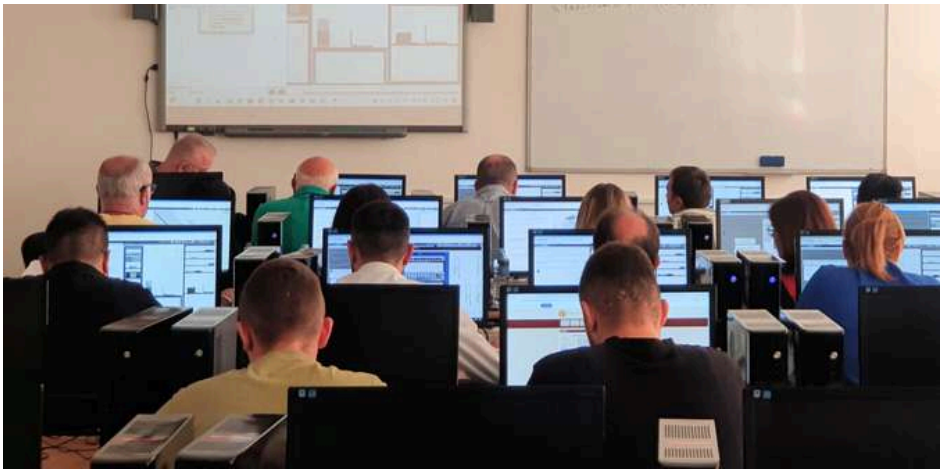
Обука за вмрежување за ИТ професионалци во судовите и обвинителствата

ИТ експертите од проектот анализираа начини со кои може да се помогне во подобрувањето на ефикасноста на Јавните обвинителства (ЈО) и судовите во Република Северна Македонија. Во рамките на нивната област, тие предложија повеќе активности на нивните состаноци со претставници на ИТ вработените во судовите и ЈО. За време на овие состаноци, стана очигледно дека на ИТ професионалците не им се дадени доволно можности за понатамошно развивање на нивните професионални вештини. ИТ експерти од проектот предложија да се организираат повеќе обуки во соработка со Академијата за судии и јавни обвинители (Академијата).

Од повеќекратните предложени обуки, следните беа издвоени како најважни и корисни за ИТ вработените во судовите и јавните обвинителства:

- Обука за подигање на свеста за сајбер хигиена
- Основна обука за мрежи
- Основна обука за виртуелизација
- Обука за Windows Server

Првата од предложените обуки (Свест за сајбер хигиена) беше одржана во Академијата во четири еднодневни работилници, со активно учество на педесет и шест ИТ професионалци од судовите и обвинителствата. Овие работилници се одржаа на крајот на 2023 година и почетокот на 2024 година.

Вториот круг на обуки (Basic Networking Training) се одржува на Факултетот за компјутерски науки и инженерство, поради потребата од компјутерска лабораторија. Организациските активности за обуките беа поделени помеѓу Академијата и проектот.

Во септември и октомври 2024 година, првата група специјализанти помина низ четириесетчасовната обука, поделена на десет дена. Првата група од четиринаесет специјализанти ја сочинуваа информатичари од основните, апелационите и врховните судови, како и ИТ вработените од обвинителствата во Скопје и Битола. Сите учесници зедоа активно учество во текот на обуките и на крајот од обуката сите покажаа голема благодарност за организацијата на обуката. Тие покажаа голем интерес за понатамошно учество на други предложени обуки.

За време на обуката, стана јасно дека одлуката да се вклучат ИТ вработени од различни судови и од обвинителства е од корист за нивното меѓусебно разбирање. Тие почнаа да истражуваат начини за понатамошна соработка и зголемување на ефикасноста на интеракциите помеѓу судовите и обвинителствата. Некои од можностите беа веќе земени предвид, а пред крајот на обуката беа поттикнати понатамошни активности за постигнување подобра интеракција.

Состанок на меѓуинституционална експертска работна група во КСЗД за надомест на штета

На 26 септември 2024 година, во Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше организирана средба на Меѓуинституционална експертска работна група. На оваа средба присуствуваа судии од граѓанските судови и оние кои водат прекршочни предмети, адвокати, национални и меѓународни експерти за дискриминација и компензација и претставници на ГО кои нудат бесплатна правна помош во случаите на дискриминација.

Овој состанок имаше за цел да ги истражи можностите за користење на постоечките правни начини за надомест на штета на жртвите кои побарале заштита од КСЗД. Споделените искуства, особено од судска перспектива, беа клучни и дискусијата се водеше од практичен аспект и понуди информации за практиката на поднесување и постапување по случаи на дискриминација.

За време на дискусијата, учесниците го препознаа се поголемото прифаќање на надлежностите на телата за еднаквост во Европа со кои се пропишуваат казни како и неприфаќањето на надлежностите за надомест на штета. Сепак, практиката на КСЗД укажа на случаи кога компензацијата на жртвите е единствено решение за одредени ситуации. Учесниците се согласија дека постојниот мандат на КСЗД, особено со оглед на советодавната природа на нејзините мислења, ја проширува можноста за преформулирање на препораките во мислењата и обезбедување пат до правда за жртвите на дискриминација кои бараат заштита пред телото за еднаквост.

Дел од состанокот беше посветен на алтернативните форми на решавање конфликти и начините на кои телото за еднаквост може да се вклучи во тој поглед. Експертите дадоа примери од случаи кои резултирале со алтернативно решавање на конфликти. Сепак, учесниците се согласија дека страните во случајот треба да бидат целосно и добро едуцирани за импликациите при изборот на медијација.

Бидејќи не постои јасна законска одредба во Законот за спречување и заштита од дискриминација со која се дава овластување на КСЗД да донесува одлуки за надомест на штета и да се вклучи во медијација, учесниците едногласно се согласија за потребата на КСЗД да внимава при формулирање на своите препораки. **Тие ја препознаа важноста од усогласување на овие препораки со националниот контекст и обезбедување на нивна практична имплементација.**

Иницијативата за започнување дијалог за надомест на штета и зајакнување на заштитата од дискриминација наиде на одобрување од сите учесници. Нивната изразена подготвеност да продолжат со овие дискусии ја нагласува нивната посветеност кон оваа цел.

Врз основа на заклучоците од настанот, меѓународната експертка ќе ја поддржи КСЗД во изготвување на внатрешни упатства кои ќе ја подобрат заштитата од дискриминација преку креирање соодветни препораки кои се однесуваат на конкретниот проблем на секој случај.

Прв нацрт од Националната стратегија за сајбер криминал на Северна Македонија развиен после 30 години

Презентацијата на нацрт Националната стратегија и акциски план за сајбер криминал се одржа на 11 септември 2024 година, на која се собраа клучните засегнати страни, правни експерти и владини претставници. Овој настан претставува значаен чекор напред во напорите на нацијата за справување со сајбер криминалот.

Преку детални презентации, хрватските експерти Предраг Пале и Ренато Гргурикґи споделија своите знаења и перспективи за нацрт-стратегијата и акцискиот план. Стратегијата се фокусира на неколку клучни цели, вклучително и воспоставување ефикасна рамка за кривичната правда, подобрување на свесноста за средината и градење на способности за рано откривање, превенција и брз одговор на сајбер криминалот. Дополнително, стратегијата ја нагласува важноста од развој на човечки ресурси и зголемување на јавната свест и отпорност против сајбер заканите.

Учесниците се вклучија во интерактивни дискусии, нудејќи дополнителни сознанија и повратни информации кои придонесоа за дополнително усовршување на акцискиот план. Беа презентирани деталните чекори за имплементација на стратегијата, во кои беа наведени силни мерки што треба да се преземат во наредните години за зајакнување на националните напори за сајбер безбедност.

Во своето обраќање, **Александар Јанев,** генералниот директор на полицијата, изрази благодарност за поддршката што ја даваат Европската Унија и Проектот – Компонента 2 во зајакнувањето на капацитетите на Бирото и МВР.

Тој истакна дека по 30 години оваа иницијатива претставува прв сеопфатен напор за развој на национална стратегија за борба против компјутерскиот криминал. „Овој настан претставува значаен чекор во нашите заеднички напори за воспоставување на првата Национална стратегија и акциски план за сајбер криминал, што ќе послужи како патоказ за зајакнување на отпорноста на нашата земја против оваа закана која постојано се менува“, рече Јанев.

Дискусиите за време на настанот се покажаа продуктивни, што доведе до понатамошен развој на нацрт-акцискиот план и ја постави основата за имплементација на силна национална рамка за справување со растечките предизвици на сајбер криминалот.

Одбележување на успехот:

Визуелен приказ

Обуката им овозможува на полициските службеници да се борат против измамата преку Интернет со напредни вештини и стратегии за соработка

На 3 октомври 2024 година, во хотел „Александар“ во Скопје, беше организирана обука за полициски службеници насловена „Борба против онлајн измамата: разбирање на шеми, истражни техники и стратегии за соработка“. Предводена од експертите Дејвид Грејсер, член на EMPACT OFS, и Бошtјан Розман, двајцата самостојни криминалистички инспектори од словенечката полиција, оваа обука се осврна на критичното прашање на онлајн измамата - растечка закана во денешниот дигитален свет.

Учесниците истражуваа низа лажни тактики, вклучувајќи инвестициски измами, измама на извршен директор, компромис за деловна е-пошта, романтични измами, лажни шеми за техничка поддршка и фишинг. Преку разбирање како овие сложени шеми функционираат и се развиваат, полицајците се повеќе спремни да ги идентификуваат и ефикасно да се спротивстават на сајбер криминалот. На обуката беа нагласени модерните истражни тактики, дозволувајќи им на учесниците да се вклучат во практични вежби кои ги одразуваат сценаријата од реалниот свет и ја подобруваат нивната способност да ги следат криминалците кои работат во сенките на интернетот.

Полициските службеници практикуваа напредни техники за откривање дигитални траги што измамниците ги користат за да го прикријат својот идентитет, зголемувајќи ја ефективноста на нивните истраги. Собирањето и зачувувањето на електронски докази беше исто така дел од обуката и полициските службеници научија да идентификуваат и обезбедуваат дигитален доказ од суштинско значење за градење случаи против сајбер криминалци.

Дополнително, тие истражуваа методи за следење на недозволени финансиски активности преку границите, од откривање на мрежи на пари до следење сомнителни трансакции и откривање на финансиската инфраструктура што поддржува онлајн измами. Соработката беше централна тема, при што обучувачите ја истакнаа важноста на партнерствата помеѓу органите за спроведување на законот, финансиските институции и субјектите од приватниот сектор за да се прекинат мрежите за сајбер криминал. Оваа обука не само што им овозможи на полициските службеници да се стекнат со потребните вештини за борба против онлајн измамата, туку и ја зајакна вредноста на меѓусекторската соработка за заштита на жртвите и заедниците. Во ера во која сајбер криминалот продолжува да се развива, специјализираните сесии за обука како оваа се од суштинско значење за зајакнување на способностите за спроведување на законот и обезбедување побезбедна дигитална средина за сите.

Техники за меѓусебно подучување и менторство како мотивација за постигнување високо ниво на професионализам во рамките на пробациската служба

Обуката за обучувачи „Зајакнување на капацитетите за интеграција на нови вработени и меѓусебно подучување на пробациските службеници“ им овозможи на пробациските службеници нови клучни вештини за подобрување на кохезијата на тимот и институционалната соработка. Со воведување техники во образованието и менторството, учесниците беа запознаени со начини за приспособување на процесот на интеграција на новите вработени, што означува промена во пристапот на пробациската служба кон професионалниот развој.

Меѓународните краткорочни експерти за пробација од Хрватска споделија искуства од прва рака од нивната пробациска служба, обезбедувајќи практични сознанија за размената на искуства и меѓусебно подучување, менторството и воспоставувањето позитивна организациска култура. Учесниците активно се вклучија во групни дискусии и вежби, при што многумина изразија намера да ги имплементираат новостекнатите стратегии во нивната работа.

Обуката се фокусираше на основните области како што се ефективни повратни информации, поставување цели и емпатија, нудејќи им на пробациските службеници начини за поддршка на колегите и подобрување на динамиката на работното место.

Меѓународните експерти споделија знаење за креирање индивидуализирани програми за работа со сторител и структурирање на управувањето со предметите, што ги инспирираше учесниците да преминат од тимската работа на предмети кон поиндивидуални пристапи.

Пробациските службеници беа особено заинтересирани за хрватскиот модел на редовна комуникација, флексибилни хиерархиски структури и двонасочна размена на информации, што поттикна идеи за тоа како да го подобрат нивното работење. Тие ја увидоа потребата да се воведат начини за доставување информации до колегите на полесно достапен начин и за зајакнување на меѓучовечките односи на пробациските службеници. Учесниците изразија благодарност за стручноста на обучувачите, опишувајќи ги сесиите не само како едукативни, туку и како мотивациски.

Весна Зелиќ Ференчиќ, една од обучувачите и раководител на службата за развој на системот за пробација во Министерството за правда, јавна администрација и дигитална трансформација на Република Хрватска, го гледа градењето капацитети како реципрочен процес:

> „Образованието е секогаш можност за учење не само за учесниците туку и за обучувачите. Обучувачите во секоја образовна група прават најдобро што можат и се трудат да воспостават позитивна работна и едукативна атмосфера, но ваков клик, магијата помеѓу обучувачите и групата што се случи на оваа обука, е ретка појава. Чест и инспирација е да се учествува на ваков вид обука со професионални и мотивирани пробациски службеници чија скромност и желба за учење нè прави да бидеме подобри обучувачи“.

Интерактивните сесии им овозможија на пробациските службеници да размислуваат за организациската култура на пробациската служба во Северна Македонија, идентификувајќи области за подобрување и предлагајќи идеи, како што е назначување раководители на пробациски канцеларии за зајакнување на лидерството. Практичните вежби ја нагласија важноста на приспособливите методи за воведување на нови колеги, а учесниците со нетрпение ги прифатија новите концепти за менторство како дел од нивните идни практики. Од прашалниците за евалуација на обуката беше видливо големо задоволство од форматот и содржината на обуката, особено од отворената атмосфера и практичните насоки од обучувачите

Програма за обука на обучувачи за антидискриминација и еднаквост

На 4 октомври 2024 година, последниот ден од 12-дневната програма за обука на обучувачи (ToT) на тема „Уметноста на обуката и партиципативното олеснување за спречување на дискриминација и унапредување на еднаквоста“, беше од особена важност за 18 обучувачи од три клучни институции – КСЗД, Канцеларијата на Народниот правобранител и Министерството за социјална политика, демографија и млади.

Водена од посветен тим правни експерти и партиципативни фасилитатори на Компонентата 4, обуката им обезбеди на учесниците основни знаења, материјали и вештини за подигање на свеста, поттикнување сојузништво и за заштита на еднаквоста меѓу широк опсег на целни групи.

Програмата за обуката се придржуваше до стандардите за образование за човекови права, со силен акцент на искуствено и партиципативно учење за да се максимизира ангажираноста, рефлексивноста и посветеноста.

Групата ја заврши програмата добро подготвена и високо мотивирана да ги спроведе идните обуки на примамлив и вклучителен начин. Нивниот следен чекор ќе биде да ги применат своите вештини со разновидна публика - почнувајќи од државни службеници и правни практичари до едукатори и полициски службеници.

> „Ќе одржам настан користејќи ги вежбите и задачите од обуката на обучувачите!“
>
> „Навистина ги ценам интерактивните вежби, пристапот на обучувачите и создадената средина на меѓусебно почитување, доверба и креативност“.

Обучувачите забележаа значителен професионален и личен раст, најмногу поради смислено конципираниот и интерактивен пристап на програмата. Со пристап до сеопфатна онлајн библиотека на материјали, тие можат лесно да се повикуваат на ресурси и методи додека креираат сесии за различни групи.

Размислувајќи за добиените повратни информации, учесниците изразија благодарност за фокусот на програмата и на правните димензии на антидискриминацијата и на интроспективната работа на испитување на личните предрасуди и ставови. Динамичната дискусија за антидискриминација, еднаквост и човекови права преку искуствено и партиципативно учење беше најкорисното искуство за групата, како што откриваат нивните коментари:

> „Стекнавме голем број на активности, материјали и методи за интерактивен пристап кој го поттикнува ангажманот и вклученоста на учесниците“.
>
> „Особено ми се допаднаа активностите кои беа добро организирани со јасна цел и намера, без разлика дали се за подигање на свеста за некоја тема или зајакнување на техниките и вештините за борба против предрасудите и говорот на омраза“.

ЛИГЛ Барбара

ИНТЕРВЈУ

ЗАПОЗНАЈТЕ ГО ТИМОТ

ЛИДЕРКА НА КОМПОНЕНТА

ВЛАДЕЕЊЕТО НА ПРАВОТО И ЧОВЕКОВИТЕ ПРАВА СЕ НЕРАЗДЕЛНО МЕЃУСЕБНО ПОВРЗАНИ

Запознајте го тимот: Сесијата за интервју е креиерана за да ве запознае со членовите на тимот од проектот „Поддршка на ЕУ за владеење на правото“.

Барбара Лигл, лидерка на компонентата 4, е долгогодишна експертка за антидискриминација, различност и човекови права, со образование во политички науки и англиски јазик од Универзитетот во Виена, и напредни студии од Институтот за напредни студии, Виена. Таа претходно ги предводела клучните програми за азил, миграција и недискриминација во Институтот за фундаментални и човекови права Лудвиг Болцман. Исто така била и извршен директор на виенската невладина организација ZARA – Zivilcourage und Anti-Rassismus-Arbeit, која се бори против расизмот и омразата на интернет. Барбара ги има поддржано иницијативите за еднаквост и правата на малцинствата во Хрватска и Србија и водела различни тимови на бројни проекти финансирани од ЕУ, соработувајќи со јавните институции и засегнатите страни за унапредување на еднаквоста и владеењето на правото.

Како лидерка на компонентата 4 која се фокусира на заштитата на основните права и поголема примена на алтернативни мерки за притвор во Северна Македонија, како го дефинирате владеењето на правото?

Владеењето на правото и човековите права се меѓусебно поврзани. Владеењето на правото овозможува спроведување на слободите и правата воспоставени во режимот на човекови права. Без владеење на правото, човековите права би можеле да бидат прекршени без никакви последици, а без човековите права, законите би можеле да бидат дискриминаторски. Човековите права гарантираат одредени стандарди и квалитети што треба да ги земе предвид законодавната власт. Законите кои забрануваат дискриминација заснована, на пример, на пол, родов идентитет, сексуална ориентација, религија или убедување, раса, попреченост, возраст или социјален статус не само што ги штитат човековите права, туку тие се и обврска за примена на принципите на владеењето на правото.

Овие закони гарантираат дека поединци од различно потекло и во различни ранливи ситуации можат да го остварат своето право на еднаков третман во области како што се вработување, домување или образование. Човековите права обезбедуваат почитување и заштита на разликите од страна на правниот систем, тие промовираат инклузивност и ги поддржуваат мерките што ги прифаќаат разликите. Начелата на владеењето на правото го поддржуваат спроведувањето на овие права: луѓето погодени од кршење на човековите права можат да добијат пристап до правдата (на пр., преку институција правобранител, тело за еднаквост или суд) и ефективни правни лекови. Нивната ситуација може да се поправи и да се спречат слични идни повреди на правата.

Водејќи ја компонента 4, со какви предизвици се соочивте или на какви успеси наидовте што го сменија вашиот пристап кон поддршката на основните права?

Во основата на заштитата на човековите права е достоинството на луѓето. Во Северна Македонија институциите, заедниците и граѓаните се на „патување за учење“ за „човекови права“, како што рече учесник на првиот Форум за човекови права (21.03.2024), „човековите права сè уште се нова тема; некои учат побрзо од другите“. Проектните активности ни укажаа на недостигот на свест за заштита на достоинството на децата, на пример, 13-годишна девојка Ромка е лишена од правото на квалитетно образование и здравје поради тоа што не евидентирана во матичната евиденција или момче во основно училиште кое е малтретирано од неговите врсници, не добива поддршка од институциите кои имаат должност да се грижат и затоа мора да доживее повторна виктимизација.

Член на мојот голем експертски тим ги поддржа децата и нивните семејства во поднесувањето претставки до сите релевантни институции – како што се Народниот правобранител, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација, Министерството за образование и наука и Државниот просветен инспекторат. Многу е охрабрувачки да се види дека кога овие институции спроведуваат инспекции, соодветните јавни власти почнуваат да преземаат активности, вклучително и одржување состаноци и работилници со децата, родителите и наставниците за да се спречи врсничкото насилство.

Компонентата 4 го започна годишниот Форум за човекови права, настан кој треба да се одржува секоја година. Како овој форум придонесува за унапредување на антидискриминацијата и зајакнување на човековите права во Северна Македонија?

Без разлика дали сте студент, човек кој работи за ГО, јавен функционер, полициски службеник или пратеник, секој има потенцијал да стане бранител на човековите права. Форумот за човекови права ги информира претставниците на јавните институции за нивните должности, како и за нивниот потенцијал за заштита и унапредување на човековите права. Форумот обезбедува неформален простор за идентификување на предизвиците со кои се соочуваат во заштитата на човековите права и примери на добри практики за тоа како веќе функционира заштитата на човековите права. Учесниците од различни институции можат да ги разменат своите искуства, да учат едни од други и да развијат култура на соработка, која негува стратешки и зајакнат пристап кон воспоставување поефективни политики и мерки за не само заштита на граѓаните од дискриминација и други видови кршење на човековите права, туку и исто така и за превенција. Превентивните мерки го зачувуваат човечкото достоинство, ја намалуваат изложеноста на штета и испраќаат силна порака за држење на одговорност од сторителите.

Форумот за човекови права го користи методот World Café - зошто овој пристап е важен за поттикнување на дијалогот за човековите права? Која единствена вредност им носи на дискусиите на ова поле?

Првиот Форум за човекови права се фокусираше на идентификување на предизвиците и добрите практики во рамките на системот за заштита на човековите права и развивање препораки за тоа како може да се зајакне системот за заштита на човековите права.

The World Café е партиципативен метод, кој овозможува динамична размена меѓу присутните засегнати страни, кои ги споделуваат своите непроценливи сознанија и ја покажуваат својата силна подготвеност да соработуваат со цел да се обликуваат резултатите од настанот. Учесниците се поканети да документираат увиди, идеи или други резултати од нивните разговори, што поддржува собирање разговори кои се важни. Методот гарантира дека учесниците ги споделуваат своите идеи, нивниот глас е слушнат и сериозно сфатен за понатамошен развој на системот за заштита на човековите права во Северна Македонија.

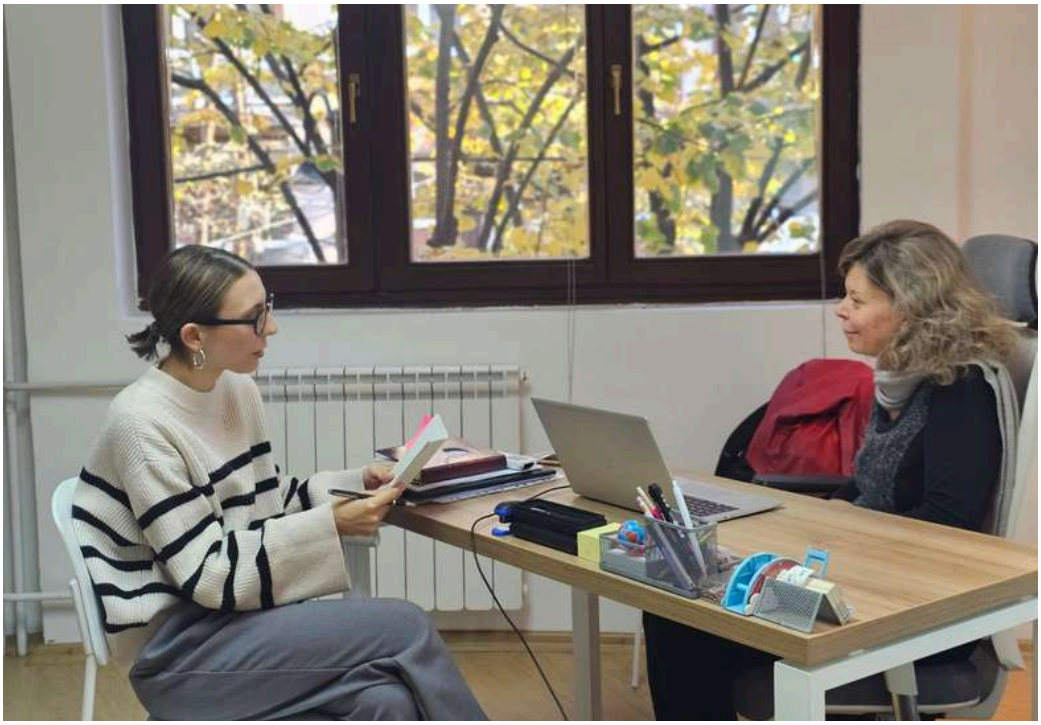
Како вашата соработка во областа на пробацијата го обликуваше пристапот кон спроведување на алтернативни мерки во Северна Македонија? Какви промени видовте како резултат на оваа тековна работа?

Проектот заедно со Управата за извршување на санкции (УИС) организираше четири тркалезни маси за подигање на свеста за придобивките од алтернативните мерки кај речиси 200 судии, јавни обвинители и директори на затвори. Експерти од пробациското систем на Република Хрватска, судии од Скопје и директорот на УИС споделија многу практични примери и покажаа ентузијазам за придобивките и резултатите што треба да се постигнат со алтернативните мерки. На тркалезните маси беше дистрибуирана брошурата „Пробацијата – моќна алатка во кривично-правниот систем“. УИС беше сведок на позитивното влијание на тркалезните маси: Пробациската канцеларија во Битола за првпат доби барања од судот за изготвување на две проценки на ризик на обвинетите лица во текот на судската постапка. Севкупно, бројот на пробациски предмети покажа благо зголемување од два отсто (474 во 2022 година на 483 во 2023 година).

Бидејќи човековите права се меѓусекторско прашање во овој проект, како го координирате ова со другите компоненти?

Човековите права и спречувањето на корупцијата се меѓусебно поврзани, бидејќи корупцијата ги поткопува механизмите за заштита на (човековите) права и може да ги влоши нееднаквостите и злоупотребите.

Заедно со Компонента 3, нудиме обуки за комуникација на претставници на независни институции како КСЗД, НП, Државната комисија за спречување на корупцијата (ДКСК) и Агенцијата за заштита на правото за слободен пристап до информациите од јавен карактер, што овозможува да се запознаат, да соработуваат и да развијат заеднички стратегии кои им помагаат во нивните секојдневни професионални должности. Експертите од нашата компонента коментираа за Националната стратегија и акциски план за сајбер криминал изготвени од Компонента 2. Предложивме проширување на листата на форми на насилство што може да се појават на интернет (на пр., родово базирано насилство), како и вклучување мерки за едукација и превенција на сите форми на насилство што може да се случи на интернет насочено кон децата. Овој облик на насилство може негативно да влијае на менталното здравје, да ја нормализира дискриминацијата и исклучувањето и да поттикне физичко насилство врз луѓето во ранливи ситуации.

НОЕМВРИ 2024 - ФЕВРУАРИ 2025

КАЛЕНДАР ПРЕТСТОЈНИ НАСТАНИ

15 НОВ

Тркалезна маса за дискутирање на предложените измени и дополнувања на Законот за судски совет

Компонента 1

12 НОВ 14 НОВ

Студиска посета - Словенија

Прикриени операции, криминалистичко разузнавање и анализа

Компонента 2

19 НОВ 20 НОВ

Судска конференција:

Зајакнување на судската одговорност, независност и доверба на јавноста

Компонента 1

04 ДЕК

Форум за човекови права

Компонента 4

08 НОВ

Антикорупциско дружење после работа

Компонента 3

Одбележување на успехот:

Визуелен приказ

Информации за изданието (импринт)

Издавач: Лудвиг Болцман Геселшафт - Институт за фундаментални и човекови права (LBI-GMR), Виена, во рамките на проектот „Поддршка на ЕУ за владеење на правото“, Скопје
Уредник: Кристина Весиќ
Лектор: Ане Петрушевска
Преведувач: Ане Петрушевска
Период на известување: 8 август – 7 ноември 2024
Датум: 18 ноември 2024 година

Финансирано од Европска Унија